

FACULTAT
D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ,
ESPORTS I PSICOLOGIA

UVIC | UVIC-UCC

Curs 2022-2023

ENCOMI DE JACINT TORRENTS i BUXÓ

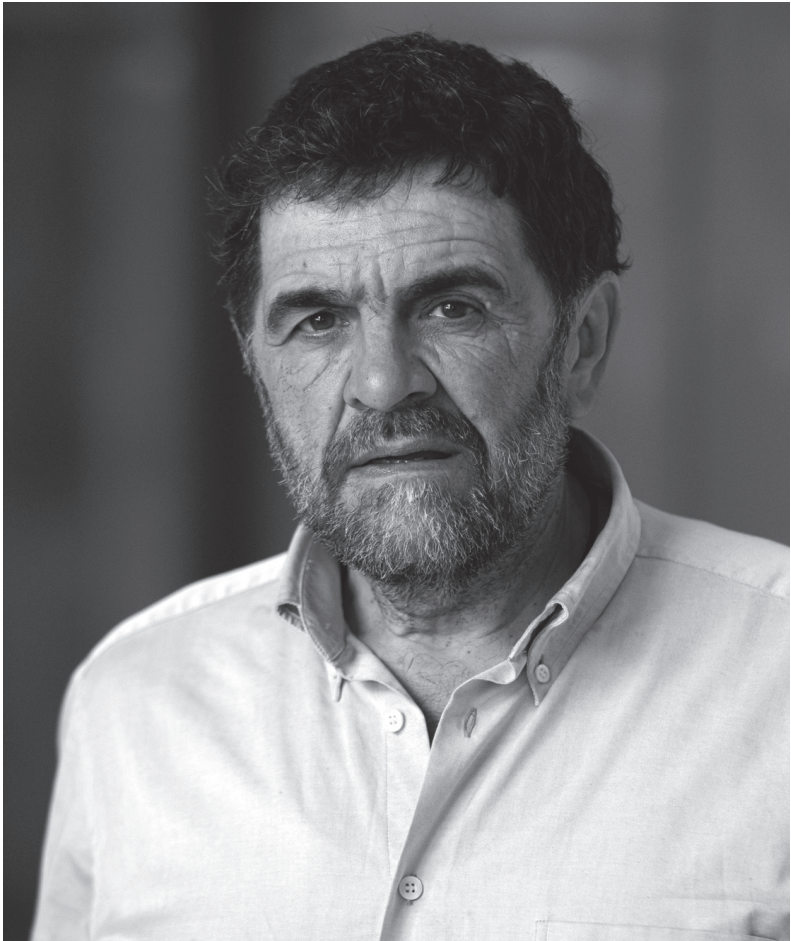
Amb motiu de la seva lliçó de jubilació:

La terra és plana. El camí de les set galetes

Vic, 12 d'abril de 2023

ENCOMI DE JACINT TORRENTS i BUXÓ

Professor del Departament de Didàctica de les Arts
i de les Ciències

*És l'home estàtic, la tristesa el té corprès,
les orenetes faran nius als seus cabells.*

Pau Riba, *Lhome estàtic*, Dioptria II, 1971.

Viatges i música dels setanta

En la trajectòria vital i acadèmica del professor Jacint Torrents i Buxó els viatges són una constant. Els viatges han marcat la seva vida, han guiat la seva activitat universitària i, en general, han conformat la seva manera de ser: aventurera, hospitalària i de mirada etnogràfica. En els àmbits científic i acadèmic, els viatges li han donat un profund coneixement del món, que abasta des de coses ben properes, pròpies de la pagesia tradicional de la Plana de Vic, fins a altres ben allunyades geogràficament, a l'Àsia, Amèrica o Àfrica. El punt de partida dels seus viatges ha estat la seva Folgueroles natal i, el d'arribada, és una visió general del món, d'un món per donar-hi la volta, que inspira la seva lliçó de jubilació.

Encapçala aquest encomi la tornada enganxosa de *Lhome estàtic*, el títol d'una cançó que explica la vida trista i buida d'una persona que no es mou a causa d'una apatia innata. Tot al contrari de l'enèrgica vida viatgera del nostre encomiat d'avui. Si hem escollit aquesta citació inicial és perquè des de jove en Jacint Torrents ha estat una persona allunyada dels convencionalismes, un jove alternatiu i inquiet que va participar activament en el moviment hippy i contracultural. *Lhome estàtic* és una cançó del transgressor Pau Riba, forma part de l'àlbum *Dioptria*, un doble disc llegendari, considerat encara avui dia per alguns especialistes com el millor disc de rock en català.¹

1. PLANTADA, Esteve. «Pau Riba, l'home lliure que va ser llegenda». *El Temps de les Arts* [portal web], 6 de març de 2022. <<https://tempsarts.cat/musica/pau-riba-lhome-lliure-que-va-ser-llegenda/>> [Consulta: 28-7-2022]

En parlar de viatges com a eix motor de la vida i obra d'en Jacint Torrents, podríem haver citat alguns versos del conegut *Viatge a Ítaca*, del poeta grec Konstantinos Kavafis, un poema que va popularitzar el cantautor Lluís Llach en una cançó amb el mateix títol que té un sentit utòpic en una travessia per la mar. En Jacint Torrents, però, és més de muntanya que de mar salada, és més del Grup de Folk que de la Nova Cançó, és més del desordre que de convencions establertes. *L'home estàtic* és una subversió que caracteritza molt bé en Jacint Torrents, precisament perquè ell és tot el contrari. Lúnica cosa en què s'assembla amb aquest personatge immòbil és que les orenetes fan nius als cabells de tots dos. En Pau Riba va portar durant molt de temps sobre els seus llargs cabells una gorra amb una borla vermella que havia comprat a l'Afganistan el mateix Jacint Torrents en persona de viatge cap a l'Índia.

Els primers viatges i els estudis

En Jacint Torrents, en Cinto, com el coneix tothom des de Folgueroles fins al Senegal, va anar a néixer a la Clínica l'Aliança de Vic el 16 d'agost de 1955. De petit va créixer a Folgueroles, aleshores un poblet rural, on la seva família paterna regentava un forn de pa des de l'any 1924. La seva biografia ha estat publicada per un bon amic seu, el malaguanyat periodista Toni Coromina, una de les principals figures contraculturals d'Osona, que formava part de la mateixa generació de rebels i bromistes de Vic i comarca.²

Ser de Folgueroles i dir-se Cinto com el poeta del Canigó i l'Atlàntida té una explicació: el seu besavi i en Jacint Verdaguer van tenir el mateix padrí de bateig, en Cinto Tona. Aquest padrí era un oncle dels Torrents que vivia a la casa de pagès de Can Tona, on és conegut que el poeta va treballar de jove quan era estudiant al seminari de Vic. Durant cinc generacions els nois de la nissaga dels Torrents han portat el mateix nom de pila, des del besavi, coetani de Verdaguer, passant per l'avi, el pare i el mateix Jacint Torrents i Buxó, fins arribar al fill d'aquest últim.

2. COROMINA, Toni. «Cinto Torrents, antropòleg, professor i transmissor de la memòria cultural de la pagesia». *Osona.com* [diari digital], 24 juliol 2020. <<https://www.naciodigital.cat/osona/noticia/63769/cinto-torrents-antropoleg-professor-transmissor-memoria-cultural-pagesia>> [Consulta: 29-7-2022].

Des d'aquest Folgueroles rural de la seva infància, quan tenia deu anys el nostre homenatjat va fer el seu primer gran viatge: anar a estudiar batxillerat a Vic, al Col·legi de Sant Miquel dels Sants. Cada dia agafava l'autobús de línia per anar de Folgueroles a Vic i tornar. Si bé entre Vic i Folgueroles no hi ha gaire distància en quilòmetres, sí que hi havia una gran diferència social i cultural entre una ciutat com Vic i un poble de pagès com Folgueroles. A més, per si les diferències no eren prou evidents, alguns alumnes de ciutat sovint s'encarregaven de marcar-les encara més tractant despectivament com a pagerols els companys que venien dels pobles.

Per a un infant de poble, el més gran de tres germans, anar a estudiar a la capital de la comarca va ser entrar en un món nou, diferent de l'ambient de poble de pagès on havia viscut des que va néixer. El seu era un món rural amb una economia agrícola i ramadera, amb uns costums ancestrals que han anat desapareixent i que en Jacint Torrents, des del seu coneixement empíric, ha anat investigant i donant a conèixer. Era l'entorn rural del seu Folgueroles, d'on va marxar per estudiar i més endavant per treballar, però on sempre ha tornat, com en aquell vaivé del viatge de l'autobús de línia entre Folgueroles i Vic, que sempre el retornava a casa.

Al Col·legi de Sant Miquel dels Sants encara va trobar un ambient molt arcaic, amb tuf de resclosit, on era habitual veure alumnes castigats de genolls amb els braços en creu o fent còpies infinites. En contrast amb aquest ambient carca i tronat, conjuntament amb algun alumne comptat del seu col·legi, va començar a entrar en contacte amb l'incipient moviment antifranquista de Vic, format per petits nuclis de resistència, entre els quals hi havia estudiants de batxillerat. Però la major part eren de l'Institut Jaume Callís, el centre públic de secundària de la ciutat. El desembre de 1970, arran del Procés de Burgos, el judici en què es demanava la pena de mort a sis bascos, va participar amb altres estudiants en reunions clandestines a la Font dels Freres, per preparar una manifestació en solidaritat amb els processats a Burgos. Va ser la primera manifestació opositora a Vic des del final de la guerra civil, en què molts joves van prendre consciència política per primera vegada. Però en Jacint Torrents sempre va ser més un *company de viatge* del moviment antifranquista que un activista polític. Anar a reunions a la Font dels Freres, a alguna as-

semblea i manifestació era un viatge del qual podies sortir atonyinat i detingut. El 1972 es va matricular a la llicenciatura de Biologia a la Universitat de Barcelona. Havia estudiat la branca de ciències de COU i tenia l'afició pels animals que encara manté, despertada en el seu Folgueroles rural. Eren els anys del tardofranquisme, amb gran efervescència política a les universitats, on gairebé hi havia més assemblees i manifestacions que classes. Ell seguia la veta de l'ambient universitari polititzat del moment, però també la lúdica. Va freqüentar molts bars musicals i festes en pisos d'estudiants. A finals del primer curs de Biologia, va fer dos viatges amb amics. Era la primera vegada que marxava fora de Catalunya sense la família directa. Seguint l'afició per la natura, amb tres amics de la facultat van anar amb un Seat 1500 a Andalusia a visitar el Coto de Doñana, amb el permís especial que es necessitava per poder-hi entrar. També amb dos cosins i un amic va fer un viatge a Itàlia amb una furgoneta Citroën.

En tornar de Doñana va anar a recollir les notes a la Facultat i havia suspès totes les assignatures. Després d'aquestes carabasses, va decidir canviar de carrera. En Jacint Torrents es va matricular a la Universitat Autònoma de Barcelona per estudiar Filosofia i Lletres i, més endavant, es va especialitzar en Antropologia Cultural. A Bellaterra la politització universitària continuava. Era un lloc allunyat de Barcelona, on hi havia molt fang al camí que portava de l'estació dels ferrocarrils als edificis d'una Universitat Autònoma a mig construir, un camí que van batejar amb el nom de "ruta Ho Chi Minh", el líder revolucionari del Vietnam. Tot un viatge simbòlic per anar a la universitat.

Els caps de setmana, quan anava a Folgueroles, en Jacint Torrents participava en el moviment hippy i contracultural d'Osona. El lloc de trobada era el mític Cafè Vic de la ciutat dels Sants, la llarga i divertida història del qual queda recollida en un llibre escrit per Toni Coromina, el principal guru del grup.³ La intervenció més sonada d'en Cinto en les performances i saraus que organitzaven els contraculturals va ser anys després, per la festa major de Vic de l'any 1982, quan, vestit amb barretina i faixa vermelles, va menar un carro tirat per una burra que portava una truja,

3. COROMINA, Toni. *Cafè Vic. Retrat d'una generació de rebels i bromistes 1970-1985*. Vic: Eumo Editorial, Ajuntament de Vic, 2007.

proclamada la Pubilla del Mèder. Es tractava d'una processó festiva i de protesta per la contaminació del riu. Per la seva vinculació amb el món de pagès –a casa seva tenien una granja–, ell es va encarregar de proporcionar el carro i els animals.

En l'acte d'homenatge a Toni Coromina un any després de la seva mort, fet a l'Atlàntida de Vic el 21 de novembre de 2021, el cantant del grup El Último de la Fila, Manolo García, va dir que els hippies de primera categoria eren les persones que, com Toni Coromina, havien viatjat a l'Índia seguint la Ruta de la Seda –cosa que García no havia fet–. Ell mateix es definia com un hippy de segona o tercera categoria. En canvi, com el seu amic Toni Coromina, en Jacint Torrents també va fer la Ruta de la Seda, de manera que també podem considerar el nostre encomiat com un hippy de primera categoria, que durant anys ha mantingut la filosofia dels qui van formar part d'aquell moviment.

Sobre els dos viatges que en Cinto va fer pels camins de la ruta de la Seda se'n podria escriure un voluminós llibre, produir una pel·lícula o una sèrie de Netflix tan o més espectacular que les aventures de Marco Polo. Només en farem un resum molt breu a mode de tràiler cinematogràfic. Linici del curs 1975-1976 es retardava, Franco malalt no s'acabava de morir i les classes a la Universitat no començaven. Amb aquesta situació, com aquell qui no té res millor a fer, en Cinto i un seu cosí van decidir viatjar a l'Índia seguint l'antiga ruta de la Seda. A París van agafar l'Orient Express cap a Istanbul. De Turquia van seguir cap a l'Afganistan, on a la ciutat de Mazar-e Xarif va comprar la gorra que li va pispar en Pau Riba al segon festival de Canet Rock, el Woodstock català. Després van continuar cap al Pakistan, on per una fotografia en un diari escrit en àrab van interpretar que, finalment, Franco havia mort. Ja era hora! Finalment van arribar i voltar per l'Índia. Per Nadal van participar en el multitudinari Festival de Lluna Plena a les platges de la illa de Goa. Després van tornar a l'Índia i van passar pel Nepal, on ell va agafar unes febres que el van obligar a tornar a casa. En Jacint Torrents va retornar molt feble, però l'any següent, el 1977, va viatjar altra vegada al Pakistan.

Tocat per l'exotisme del viatge pel pròxim Orient i l'Índia, en Jacint Torrents va decidir estudiar Antropologia Cultural, una branca de la llicenciatura de Filosofia i Lletres que tot just començava a desplegar-se a la

Universitat Autònoma de Barcelona. El quart i cinquè curs de la carrera es va especialitzar en Antropologia, uns estudis molt incipients en aquells moments, que pràcticament només tenien un professor, en Ramón Valdés del Toro, al qual van seguir en Joan Frigolé i altres. Després de titular-se a la universitat, el 1979 ell i la seva companya, la Inés Tahull, van fer un viatge als Estats Units i a Mèxic, on van visitar a las Vegas un oncle d'ella que era capellà en aquell paradís del joc i dels casaments exprés. A Mèxic van veure entre altres a un folguerolenc que, com a soldat republicà, s'hi havia exiliat després de la guerra civil espanyola, en Josep Teixidó, sobre el qual hi ha un interessant llibre de memòries.⁴ En tornar d'Amèrica se'n va anar a fer la mili, ja que no podia demanar més pròrrogues per estudis. Els contraculturals i hippies són l'antítesi dels militars, però en Cinto Torrents va fer la mili per no donar més disgustos al seu pare. Una bona part de la seva colla d'amics es van escapolir d'anar a la mili simulant malalties o fent-se passar per bojós. Bregat en mil viatges, en Jacint Torrents es va apuntar de voluntari a les COE, les Compañías de Operaciones Especiales, unes unitats militars preparades per a la supervivència en dures condicions i per portar a terme missions molt perilloses. El van enviar a una caserna prop de la Laguna, a l'illa de Tenerife, on va fer una severa instrucció, però el van destinar al gabinet cartogràfic per tenir cura dels mapes de campanya, on va aprendre molta cartografia. El van llicenciar el 21 de febrer de 1981, dos dies abans del cop d'estat del 23-F. Tot i l'absurditat de la mili, contradictòriament ell hi va aprendre alguna cosa de profit, a l'exèrcit: cartografia. En va fer més a la mili que a la universitat.

Professor universitari

El curs 1983-1984 en Jacint Torrents s'iniciava com a professor a l'escola universitària de mestres que hi havia a Vic. Creada el 1977, tenia el nom oficial d'Escola Universitària de Mestres Balmes. Com sabem, aquest centre va ser l'embrió d'on anys després, el 1997, va néixer la Universitat de Vic i que va tenir com a principal impulsor i primer rector Ricard Tor-

4. PONCE, Santi; VILAMALA, Joan. *L'únic soldat. Memòries de Josep Teixidó i Dachs*. Folgueroles: Ajuntament de Folgueroles, 2010.

rents, l'oncle d'en Jacint. En Cinto va entrar a l'Escola de Mestres com a professor de l'assignatura de Geografia dels Països Catalans, una assignatura que havia començat l'avui reconeguda cineasta Isona Passola i continuat la historiadora Assumpta Tort, a qui en Cinto va substituir perquè ella va passar a treballar a temps complet a l'Institut de Manlleu. A més de tenir la titulació universitària imprescindible, tenia al currículum un bon bagatge viatger, els treballs fets per a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat i també els coneixements en cartografia adquirits durant la mili. El geògraf Yves Lacoste té el conegut llibre *La geografia, una arma para la guerra*, però en Cinto la va utilitzar d'una manera molt millor del que diu aquest títol: ensenyar estudiants de mestre.

Quan el nostre encomiat va entrar a l'Escola Universitària de Mestres de Vic, la institució estava en moments de creixement. Feien falta professores i professors amb el títol de llicenciat universitari. Aquell mateix curs 1983-1984 també va començar a fer de professor en Sebastià Riera Cusí, naturalista i biòleg, i durant molts anys cap d'estudis de l'Escola de Mestres. Volem fer-li un recordatori, perquè ens va deixar massa aviat, just quan li faltava poc per a la seva jubilació, però també perquè en Sebas i en Cinto van mantenir una línia comú en l'ensenyament i aprenentatge de la didàctica, l'un en l'àmbit de les naturals i, l'altre, de les socials. Els dos joves professors van superar des dels primers anys la divisió disciplinària en les ciències, defensant la idea que formaven part d'una mateixa àrea de coneixement, la del medi natural, social i cultural. L'anàlisi del paisatge va ser una de les fórmules utilitzades per estudiar el medi de forma integradora.

L'any 1981 en Sebastià Riera havia estat un dels tres creadors de l'Escola de Natura de la Vola, un centre pioner en educació ambiental i a organitzar estades a la natura per a escoles. La idea de portar els alumnes fora de les aules dels edificis escolars era plenament compartida per en Jacint Torrents. Sens dubte l'empenya l'esperit viatger, però també la influència que en la geografia a Catalunya havia tingut Pau Vila, el pedagog i geògraf autor de la divisió comarcal de la Generalitat republicana. La manera d'entendre la geografia de Pau Vila es resumeix en una coneguda frase, que diu el següent: «La geografia es fa amb el peus, tant o més que amb el cap». Es tractava, per tant, de fer un ensenyament pràctic de la geografia, del medi en general, trepitjant el terreny i no només les aules.

Amb aquesta parella de professors i la seva perspectiva didàctica, les excursions, sortides a cases de colònies, visites a centres d'educació ambiental i, més endavant, estades en camps d'aprenentatge van ser una constant, primer en el context de l'Escola Universitària de Mestres i, a partir de 1997, també a la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic. Els primers anys es van fer estades amb estudiants a Sant Andreu de la Vola, l'Esquirol, la Vall de Boí i Montesquiu. Anys després es va continuar les sortides d'uns dies a Viladrau i Taradell. El que en un inici era una novetat que atreia a estudiants i professorat va començar a ser cada vegada més difícil d'organitzar, tant per l'elevat nombre d'alumnes a acomboiar, com pels costos econòmics que representava. En els darrers anys, a partir de la proposta del professor Joan Callarisa es van fer sortides cada curs amb els alumnes de didàctica de les ciències socials al Camp d'Aprenentatge de la Noguera, a Sant Llorenç de Montgai. En Sebastià Riera i en Jacint Torrents van ser els principals motors de les dues darreres sortides que s'hi van fer. Encara hi ha una entrada al blog de la Facultat de l'any 2018 amb fotografies fetes per Sebastià Riera.⁵ L'any següent, l'últim cop que alumnes de la UVic van ser al camp d'aprenentatge, en Sebas ja no va poder-los acompanyar.

Als dos professors Catalunya se'ls va fer petita i van mirar també arreu del món. En Jacint Torrents i en Sebastià Riera, conjuntament amb el professor Jaume Carbonell, van estar al darrere de les primeres pràctiques internacionals que es van fer a l'Escola de Mestres. Va ser l'any 1995, a El Salvador. Ells dos van ser els primers professors que hi van acompanyar un grup d'alumnes. Després de la Revolució Sandinista iniciada a Nicaragua, l'any 1979 a tot Europa hi va haver un corrent d'atracció de sectors progressistes per cooperar amb Amèrica Llatina. Molts joves europeus s'apuntaven a les brigades d'alfabetització, salut o cooperació de països llatinoamericans que sortien de llargues dictadures. A principis dels anys noranta un grup d'estudiants de Mestre de Vic ja havia participat en unes pràctiques de cooperació a Nicaragua. Ho van fer seguint

5. Facultat d'Educació, Traducció, Esports i Pedagogia. «Sortida de camp a Sant Llorenç de Montgai». [blog] 2 de maig de 2018, <<https://mon.uvic.cat/fetep/sortida-de-camp-a-sant-llorenç-de-montgai/>> [Consulta: 5-8-2022].

l'estela d'estudiants de la Universitat de Barcelona, centre al qual estava adscrita l'Escola de Mestres de Vic. Un parell d'anys després d'aquesta experiència van venir les pràctiques a El Salvador i, més endavant, van ser a Guatemala i en els darrers anys a Colòmbia, en projectes que ha liderat la professora Isabel Carrillo, però també els professors Anna Gómez i Jesús Soldevila. Però el coneixement d'Amèrica Llatina de Jacint Torrents no és limita només a aquests projectes de pràctiques. També ha viatjat a Cuba, Brasil, Argentina, Paraguai i Colòmbia. A aquesta banda de l'Atlàntic ha estat també al Marroc. Alguns d'aquests viatges van ser més d'aventura per conèixer món, però altres han tingut un caràcter més acadèmic, com a membre de la desapareguda Càtedra UNESCO de la UVic per tractar sobre desenvolupament sostenible i cultures, o convidat per una Universitat de Bogotà per fer una ponència sobre art, paisatge i territori. L'hi acompanyava la seva parella la pintora Isa Basset.

En Jacint Torrents també va tenir alguna intervenció a Àsia, encara que més limitada que Amèrica Llatina. L'any 2001 va participar en una nombrosa expedició de la Facultat d'Educació que feia els passos per establir unes pràctiques educatives entre la Universitat de Vic i el Nepal. Un projecte que es trobava les beceroles i que, amb els anys i alguna dificultat inicial, va arrencar i ha liderat la professora Marta Corominas, conjuntament amb en Nasi Arumí els darrers anys. En Cinto tornava al Nepal com a professor molts anys després d'haver-hi anat per primera vegada, quan era un jove hippy.

Però on sens dubte la intervenció d'en Cinto ha estat més determinant en l'àmbit de les pràctiques internacionals va ser al Senegal, on ha viatjat sis vegades com a professor al final de la seva carrera professional. Va fer el primer viatge l'any 2017 i, l'últim, el 2021, encara amb els efectes de la pandèmia de la Covid-19 va acompanyar al Senegal un grup d'alumnes en pràctiques i el professor Raymond Lagonigro, que l'ha substituït en l'organització del projecte. En Jacint Torrents va ser una peça clau per tirar endavant unes pràctiques educatives al municipi de Diatock, a la regió del Casamance d'aquest país subsaharià, on l'Ajuntament de Vic havia equipat una escola amb un hort, en la qual hi faltava però un projecte educatiu i de col·laboració. La seva experiència de viatger va ser providencial per moure's en aquell país, on ha estat capaç de resoldre situacions ben

complicades, com haver de rescatar de la policia un guia local que no va escollir el millor camí per passar una frontera. Però més que aquestes aventures, encara fa més goig sentir-lo quan parla de les seva tasca pedagògica, com quan explicava la seva visió del món gens eurocentrista en uns cursos de formació de mestres senegalesos. El Senegal ja és un projecte de pràctiques educatives consolidat, que han seguit impulsant les professores Mercè Carrera i Monsita Rierola.

Dins de l'aula de la universitat en Jacint Torrents ha promogut un ensenyament actiu i participatiu, amb l'ús de tot tipus d'instruments per a l'ensenyament-aprenentatge. Ell és una persona de molts recursos, o sigui, el que anomenem *competències* en el llenguatge pedagògic actual. És capaç de trobar maneres molt originals d'entendre els continguts d'una assignatura, com tallar llesques d'un bon pa de pagès a l'aula per explicar què són les corbes de nivell d'un mapa. Encara hi ha algun mestre que recorda ben bé que ho va aprendre d'aquesta manera tan casolana. O la col·laboració amb escoles de la comarca, com l'experiència que va fer amb l'escola El Roure Gros de Santa Eulàlia de Riuprimer amb l'activitat "La Terra, casa dels humans". Amb aquesta visió pràctica de l'educació, no ens hauria d'estanyar gens que en Cinto promogués la creació del primer laboratori de didàctica de l'Escola Universitària de Mestres de Vic. Un laboratori equipat inicialment per fer tallers de cartografia, situat en una aula en què sobresortia el gran moble blanc del maper, amb un multitud de mapes en paper a diferents escales. Un laboratori de didàctica que també disposa de brúixoles, maquetes del relleu de muntanyes, esferes terrestres o unes pantalles de metacrilat quadriculades de construcció artesanal utilitzades per dibuixar paisatges amb els alumnes. Actualment a la Facultat d'Educació, Traducció, Esports i Pedagogia tenim el Ladic, el Laboratori de Didàctica, que ha evolucionat a partir del primer que va constituir el professor Jacint Torrents. Els laboratoris, tallers i aules amb recursos pedagògics han esdevingut un tret característic d'aquest centre universitari, resultat en bona part de la pràctica d'un ensenyament actiu per part del professorat.

En el vessant més relacionat amb l'antropologia cultural que va estudiar, hem de destacar que en Jacint Torrents ha estat un gran impulsor de les festes populars i tradicionals a la Universitat, i ha buscat la participa-

ció activa del professorat i de l'alumnat.⁶ De forma educativa i lúdica ha creat comunitat universitària, amb la seva participació estel·lar als Pastorets, també com a organitzador de castanyades, festes de primavera i de la cooperació, molt abans que algunes de les grans universitats catalanes comencessin a programar festes majors. Ell era el professor ideal per a l'assignatura de Festes Populars a l'Escola, una assignatura de lliure elecció per als estudiants de Mestre, amb molta més demanda que les places de què disposava, la qual va desaparèixer amb l'arribada de les mencions. Unes activitats festives ben diverses, arrelades a una tradició més aviat subversiva: des de festes montserratines com la de Sant Nicolau, en què els alumnes tenen el poder per sobre els mestres durant un dia, fins a carnavals de protesta, com el format per una rua d'estudiants i professor enfundats cadascun d'ells amb una gran bossa de plàstic de color rosa, amb nas, orelles i cua de porc, per divertir-se i, alhora, protestar per l'abocament de purins contaminants. Una rua que recorda aquella processó contracultural a Vic de la qual ja hem parlat abans, en què va participar activament quan era jove per denunciar la contaminació dels rius. També cal recordar les sensacionals cantades de corrandes, com les que en Cinto va escriure per cantar a la fira de Sant Ponç, celebrada a la Facultat d'Educació el maig de l'any 2000. Reproduïm només una de les seves 24 estrofes divertides, picants i reivindicatives.

*La Facultat d'Educació
és una comunitat molt gran
d'embolics, déu-n'hi-dó,
i la feina ens va ofegant.*

Certament, a partir del canvi de segle, la Universitat de Vic ha crescut molt i, d'embolics i de feina n'hi ha un munt, però avui no toca parlar-ne. El creixement de la Universitat de Vic i la incorporació de noves titulacions a la Facultat d'Educació van permetre al professor Jacint Torrents desplegar més la docència universitària en la seva faceta d'antropòleg,

6. En el terreny antropològic, festiu i comunitari, destaca el seu llibre: TORRENTS, JACINT. *Gegants i caps de llúpia. La tradició gegantera a Vic*. Vic: Ajuntament de Vic, 1999.

de gran coneixedor de tota mena de tradicions i de la seva experiència per tots els llocs on ha viatjat. En els estudis d'Educació Social, amb una assignatura troncal sobre antropologia cultural des del primer any que es va desplegar a Vic (curs 1999-2000) fins a la seva jubilació, en Cinto ha estat un professor d'aquells que ha marcat la titulació. Uns estudis i una assignatura que li han permès donar conèixer la multiculturalitat i, si abans viatjava, els canvis socials i culturals que s'han produït al nostre país li han permès fer una docència activa, trepitjant el carrer amb l'alumnat, en visites a la ciutat de Vic, a cases de te, mesquites o el seu temple Sikh. L'esport és molt important a la nostra Facultat. En Cinto mai no ha respost al perfil de “noi amb xandall”, molt present als inicis dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport, iniciats el curs 2001-2002 a la UVic. El seus vastos –amb v baixa– coneixements antropològics, el van portar a ser el professor titular de l'assignatura Jocs Populars i Tradicionals a la titulació de CAFE.

A banda de la docència –i de les festes– en Jacint Torrents també ha fet carrera de professor universitari convencional. No s'ha escapat de la gestió. Va ser el cap o director de l'àrea de socials de l'Escola de Mestres, després que ho deixés l'historiador Joaquim Albareda. Posteriorment, l'àrea de socials es va ajuntar amb la de naturals i ell va ser el primer director del fusionat Departament de Ciències i Ciències Socials, actualment reconvertit en Departament de Didàctica de les Arts i de les Ciències, a partir de l'entrada del professorat de l'àrea d'expressions artístiques. Va assumir el primer càrrec el curs 1990-1991 i, després de vuit anys, ho va deixar al final del curs 1998-1999, entre altres coses per dedicar-se a la recerca i poder presentar la seva tesi doctoral. En Cinto també va ser un representant dels treballadors en el primer comitè d'empresa que hi va haver als aleshores Estudis Universitaris de Vic. En el camp de la recerca, des de l'any 2000 en Jacint Torrents va impulsar la investigació en etnografia dins del grup de recerca de la Universitat de Vic “Món rural: evolució i factors de canvi”, gràcies al qual va establir les bases per fer la tesi doctoral. Presentada a la Universitat de Barcelona el 2013,⁷ la va

7. Publicada en part prèviament a TORRENTS, Jacint. *Femer fa graner. Feines i eines de pagès a la Plana de Vic del segle XX*. Barcelona: Departament de Cultura, 2009.

poder acabar després d'obtenir un dels primers ajuts per a la finalització de tesi de la UVic, que consistia a gaudir d'un semestre sense docència. La tesi tracta sobre les feines i eines de pagès a la Plana de Vic durant el segle XX, moltes de les quals han anat desapareixent –com els ajuts– en el procés de modernització agrària. En Cinto va començar a investigar la pagesia de la mà de Josep Roquer,⁸ aquest professor que havia treballat a l'Escola de Mestres li va presentar en Joan Lleopart, conegut com a Joan del Colomer, que va ser un dels seus principals informants sobre el món de pagès. A més va comptar amb una colla de col·laboradors, pagesos que estimaven i estaven orgullosos del seu ofici, que han estat uns testimonis molt valuosos. Gairebé podríem dir que han estat el seu grup de recerca. Amb alguns d'aquests col·laboradors i entitats d'Osona en Jacint Torrents va ser un dels impulsors de l'Ecomuseu del Blat. De fet s'ha convertit en un dels principals investigadors del país sobre el blat i el pa, ell que prové d'una família de forners amb aquestes recerques ha retornat als orígens familiars. El seu darrer llibre tracta sobre aquest aliment bàsic, la seva història i oficis.⁹

En recerca, dues coses més que no oblidem en la seva etapa final a la Universitat de Vic. Primera, que va ser un dels creadors del grup de recerca CODI (Coneixement i Didàctica) que va destacar per la investigació en els processos de construcció de coneixements didàctics, tant en l'ensenyament formal com el no formal. Segona, que va col·laborar activament amb la Universitat Rovira Virgili en l'aprenentatge cooperatiu de les ciències socials amb la publicació, entre d'altres, del llibre *El treball cooperatiu. Una estratègia per ensenyar i aprendre des de les ciències socials*.¹⁰

8. Autor que ja tenia una primera publicació sobre el tema: ROQUER, Josep. *Progrés i evolució de la tècnica agrícola a la Plana de Vic. Factor de canvi del món pagès*. Vic: Publicacions de l'Escola d'Estiu d'Osona, 1979.

9. TORRENTS, Jacint; SANÉ, Joaquim. *Pa de flequer. La cultura d'un aliment bàsic*. Barcelona: Edicions Morera, 2019.

10. GAVALDÀ, Antoni (COORD.). *El treball cooperatiu. Una estratègia per ensenyar i aprendre des de les ciències socials*. Tarragona: Publicacions Universitat Rovira i Virgili, Vic: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic, 2016.

Cloenda

Per acabar, en Jacint Torrents ha estat gairebé quaranta anys un professor que ha fet molta, molta, però molta docència, també ha fet una mica de gestió universitària i una gran recerca que l'han convertit en un dels principals especialistes catalans sobre un món rural que pràcticament ha desaparegut. En conjunt, tota una important trajectòria que comença els primers anys de la petita Escola de Mestres de Vic i que acaba amb una gran universitat. La seva trajectòria és paral·lela a la història de la Universitat de Vic, avui Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya. És un viatge en el temps d'una persona per a qui els viatges arreu han estat molt importants, que de petit va sortir de Folgueroles per anar a estudiar a Vic i, de gran, en la seva retirada professional, ha tornat a la seva Folgueroles natal. És en aquesta població, on porta la seva granja familiar a Coll de Palou, un micromón humanitzat i sostenible que vol ser autosuficient, on posa en pràctica tot el seu saber acumulat durant la seva vida a través de viatges i de recerca a la universitat. Tot un saber que és molt. I una granja que, a part de ser un lloc de festes i celebracions, és ben mirat com una Arca de Noé, perquè acull diversitat d'espècies d'animals i rescata llavors de plantes, però sobretot perquè acumula un saber, una manera de tenir cura de la terra per no perdre's en sequeres, diluvis universals i altres modernitats més sofisticades. La granja de Coll de Palou és l'Arca de Noé amb la qual en Cinto continua els seus viatges.

Josep Casanovas Prat i Joan Callarisa Mas

FACULTAT
**D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ,
ESPORTS I PSICOLOGIA**

UVIC | UVIC·UCC